

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 091288 15 Рев
Бања Лука, 26.01.2017. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Војислава Димитријевића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Б.С. из Љ., кога заступа пуномоћник В.Г., адвокат из Б.Л., против тужене Б.-Г. о.“ а.д. Б., коју заступа пуномоћник А.М., адвокат из Бања Луке, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 091288 14 Гж од 11.12.2014. године, на сједници одржаној 26.01.2017. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 091288 10 П од 25.4.2014. године обавезана је тужена да тужитељу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 17.166,70 КМ и то на име претрпљеног физичког бола износ од 3.400,00 КМ, на име претрпљеног страха износ од 2.266,70 КМ, на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности износ од 8.500,00 КМ и на име претрпљених душевних болова због наружености износ од 3.000,00 КМ, све са законском затезном каматом почев од 25.4.2014. године као дана пресуђења па до коначне исплате. Истом пресудом тужена је обавезана да тужитељу накнади материјалну штету на име измакле користи у износу од 406.901,26 КМ са каматом од пресуђења до исплате те трошкове превода са словеначког на српски језик у износу од 790,00 КМ са каматом од 17.02.2010. године до исплате и у износу од 310,00 КМ са каматом од 28.6.2010. године до исплате. Са преосталим дијелом тужбеног захтјева тужитељ је одбијен. Тужена је обавезана и да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 25.010,00 КМ са каматом од пресуђења до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 091288 14 Гж од 11.12.2014. године жалба тужене је дјелимично уважена, првостепена пресуда преиначена у односу на одлуку о накнади материјалне штете на име измакле користи тако што је у том дијелу тужбени захтјев одбијен, слиједом чега су и досуђени трошкови поступка снижени на износ од 601,00 КМ, док је у преосталом досуђујућем дијелу жалба одбијена и првостепена пресуда у том дијелу потврђена.

Благовременом ревизијом тужитељ побија другостепену пресуду у дијелу којим је усвојена жалба тужене и преиначена првостепена пресуда и то због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се оспорена пресуда у побијаном дијелу преиначи и жалба тужене одбије те потврди првостепена пресуда или да се досуђена накнада измакле користи снизи на износ од 114.219,19 КМ.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

У овој парници тужитељ, између осталог, тражи да му тужена накнади материјалну штету на име измакле користи коју је претрпио због посљедица повређивања у саобраћајној незгоди коју је проузроковао осигураник тужене.

Према утврђеном чињеничном стању, тужитељ је 28.6.2007. године на регионалном путу Б.Л. – Б.М. у мјесту Г. доживио саобраћајну незгоду у којој је задобио тешку тјелесну повреду у виду прелома десне потколенице; ова саобраћајна незгода се десила тако што је возило марке „Рено Клио“, које је било осигурано код тужене, ударило у тужитеља док је стајао на банкини; возач И.В., који је управљао возилом марке „Рено Клио“, је у кривичном поступку оглашен кривим због кривичног дјела угрожавања јавног саобраћаја, за које му је изречена условна осуда; у моменту штетног догађаја тужитељ је био власник самосталне радње О., чија је дјелатност била уградња столарије и кућног намјештаја; тужитељ је у фебруару 2009. године одјавио наведену дјелатност, а 2010. године је као инвалид III категорије отишао у инвалидску пензију, која износи 207,29 Еура.

Полазећи од оваквог утврђења првостепени суд је, поред осталог, закључио да у складу са одредбом из члана 195. став 1. у вези са чланом 189. став 3. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО) тужитељ има право на накнаду изгубљене зараде коју је обрачунао вјештак финансијске струке.

Одлучујући о жалби тужене, другостепени суд налази да је тужитељ самоиницијативно одјавио дјелатност којом се бавио у вријеме штетног догађаја па није доказао намјеру стицања користи, што је неопходан услов за досуђивање овог вида материјалне штете, ради чега је у овом дијелу преиначена првостепена пресуда и захтјев за накнаду измакле користи одбијен.

Другостепена одлука је донесена уз правилну примјену материјалног права, а приликом њеног доношења нису почињене повреде одредаба парничног поступка на које се указује у ревизији тужитеља.

За формирање односа одговорности за штету потребно је да, као посљедица саобраћајне незгоде, настане штета. Као вјероватно ниједан други штетни догађај, саобраћајна незгода у правилу изазива све могуће врсте штета (члан 155. ЗОО).

Између штетне радње (у овом случају саобраћајне незгоде) и штете мора постојати узрочна веза (каузални нексус), сходно члану 154. став 1. ЗОО. На оштећеном (овдје: тужитељ) је терет доказивања узрочне везе између претрпљене штете и саобраћајне незгоде. Сходно општеприхваћеној судској пракси, правно релевантним узроком штете се сматра онај догађај чијем редовном учинку одговара конкретна штета.

Ако повријеђени због потпуне или дјелимичне неспособности за рад губи зараду или су му потребе трајно увећане или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице је дужно плаћати му одређену новчану ренту као накнаду за ту штету (члан 195. став 2. ЗОО). Ову врсту накнаде штете треба разликовати од изгубљене зараде очекиване за вријеме лијечења (члан 195. став 1. ЗОО). Под зарадом треба подразумијевати оно што би повријеђени остварио да до неспособности за рад није дошло (овдје: очекивање прихода које би тужитељ остварио као власник самосталне занатске радње). Зараду треба схватити у ширем смислу ријечи, као имовинску корист која потиче од рада.

У овој парници тужитељ тражи да му тужена накнади изгубљену зараду (измаклу корист) у виду разлике између инвалидске пензије и примања које је остваривао прије штетног догађаја. Да би успио са овим захтјевом тужитељ је морао доказати да је престанак обављања његове самосталне дјелатности односно одјављивање самосталне занатске радње последица повреде коју је задобио у саобраћајној незгоди у јуну 2007. године.

У конкретном случају код тужитеља није наступила трајна односно потпуна неспособност за рад већ само дјелимична неспособност. Тужитељ је био дужан и да докаже узрочну везу између те дјелимичне неспособности за рад и губитка зараде односно да докаже да је умањење његове мјесечне зараде последица умањења његове радне способности. С тим у вези је било битно утврдити да ли се код тужитеља тјелесно оштећење и дјелимично умањење радне способности одразило на његову могућност привређивања послје задобијања тјелесне повреде.

Умањење животне активности тужитеља износи 27,50%, али није утврђен проценат умањења његове радне способности, јер на ту околност тужитељ није извео доказе. У вријеме повређивања исти је имао 49 година живота. Повријеђен је у јуну 2007. године, а самосталну радњу је одјавио у фебруару 2009. године, што значи да је и након повређивања радња обављала дјелатност још 20 мјесеци. Тужитељ није извео доказ о висини прихода у том периоду па је остало неутврђено да ли су приходи које је остваривао обављањем занатске дјелатности смањени у односу на раније приходе, а што би била последица умањења његове радне способности.

Из налаза инвалидске комисије произлази да тужитељ услијед смањења радне способности не може више да обавља тешке физичке послове, али је способан да обавља лакше послове из области своје струке (столарска дјелатност, монтажа намјештаја). С тим у вези је било неопходно утврдити које је послове тужитељ обављао као власник самосталне занатске радње те да ли је

у радњи било других запослених радника и које послове су они обављали. Наиме, само у случају да тужитељ није запошљавао друге раднике у оквиру своје занатске радње и да због дјелимичног губитка радне способности његова радња није више могла да обавља послове из оквира своје дјелатности, тужитељ би имао право на одговарајућу накнаду на име изгубљене зараде. Међутим, тужитељ није извео доказе на предње околности као ни доказ вјештачењем ради утврђења степена умањења његове радне способности, па с тим у вези није ни доказао да је одјављивање занатске радње последица његове инвалидности. Посебно треба имати у виду да тужитељ није предложио ни своје саслушање у својству странке на напријед наведене околности нити је у погледу тих околности предложио друге одговарајуће доказе, што је био дужан учинити у складу са одредбом члана 7. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП). Он је провео само доказ на околност висине штете коју потражује тужбеним захтјевом, али није понудио доказе за утврђивање основа свог потраживања накнаде материјалне штете.

Одредбама чланова 123. и 126. ЗПП је прописана обавеза странака да докажу чињенице на којима заснивају захтјев и правило о терету доказивања. Имајући у виду да тужитељ изведеним доказима није доказао основаност дијела тужбеног захтјева којим се тражи накнада материјалне штете на име изгубљене зараде, другостепени суд је правилно судио када је овај дио тужбеног захтјева одбио.

Одлука о трошковима поступка коју је донио другостепени суд је правилна и утемељена на одредбама чланова 386. став 2. и 387. ЗПП, па ревизија није у праву када побија законитост ове одлуке.

Код оваквог стања ствари ревизију је ваљао одбити као неосновану и ријешити као у изреци (члан 248. ЗПП).

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправака овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић